

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Даниела Венциславова Георгиева
професионално направление 3.8 “Икономика“ (Счетоводство)

Международно висше бизнес училище

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘**доцент**’
на **Висшето училище по застраховане и финанси**

по област на висше образование 3. *Социални, стопански и правни науки.*

професионално направление 3.8 “Икономика“ (Одит, счетоводство и противодействие на икономическата престъпност).

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 93 от 22.11.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси. Участващ кандидат е д-р Дияна Банкова Неделчева – хоноруван преподавател в ВУЗФ.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № 120 от 13.03.2023 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ във ВУЗФ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 “Икономика“ (Одит, счетоводство и противодействие на икономическата престъпност).

За участие в обявения конкурс документи са подадени от д-р Дияна Банкова Неделчева. Д-р Неделчева е единствен кандидат, като в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ е представила комплект материали на хартиен/електронен носител, включващ следните документи:

- автобиография по европейски формат;
- копие на дипломата за притежавана ОНС „Доктор“;
- самостоятелен монографичен труд и резюме към него;

- книга на база защитената дисертация на кандидата;
- списък на публикациите след защитата на докторската дисертация и копия на разработките;
- резюмета на български и английски език на публикациите;
- копия на документи за учебна натовареност;
- доказателства за извършена експерта дейност;
- доказателства за членство в научни организации;
- справка за изпълнение на националните минимални изисквания, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане;
- справка за цитиранията на научните трудове в публикации на други автори;
- справка за приносите в научните публикации;
- други административни документи.

Д-р Дияна Банкова Неделчева е придобила ОКС „Бакалавър“, специалност „Счетоводство и контрол“; ОКС „Магистър“, специалност „Одит и риск мениджмънт“; и ОНС „Доктор“ в ПН 3.8 „Икономика“ (Счетоводство, контрол и анализ) във Висшето училище по застраховане и финанси. В своето професионално развитие кандидатът е заемала позиции като асистент одитор, оперативен счетоводител, вещо лице, хоноруван преподавател, и старши инспектор в комисията за публичен надзор над регистрираните одитори. Същата е член на две научни организации, в т.ч. Съюзът на учените в България. Професионалният профил, научното и кариерното развитие на кандидата са показателни за фокусиране на творческата биография на д-р Дияна Банкова Неделчева в сферата на счетоводството, одита и противодействието на икономическата престъпност. Справката за изготвени от кандидата рецензии и участието в Научен борд по проект е показателно за признанието на кандидата сред научните среди у нас и в чужбина.

Д-р Неделчева е предоставила за рецензиране 19 бр. научни разработки, в това число една самостоятелна монография, книга по дисертационния труд, статии и доклади. Приемат се за рецензиране 18 от тях (книгата по дисертационния труд не подлежи на рецензиране). Броят и видът на предоставените от кандидата документите и материали, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и съответния Правилник на ВУЗФ. Представените разработки и материали съответстват на специалността на конкурса.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

2.1 *Оценка на учебно-педагогическа дейност и подготовка на кандидата (учебни пособия, лекционни курсове, работа със студенти, дипломанти и докторанти)*

Д-р Дияна Банкова Неделчева е представила 5 бр. договори и 1 бр. служебна бележка за ангажираността ѝ като хоноруван преподавател във ВУЗФ, УНСС, Академията на МВР и Международното висше бизнес училище. Кандидатът преподава по дисциплините „Оперативно–издирвателна дейност за противодействие на икономическата престъпност“; „Европейско полицейско сътрудничество“; „Отчитане на вътрешнотърговски сделки“, „Интелектуална собственост и киберсигурност“, „Корпоративна социална отговорност“ и „Principles of accounting II“. Дисциплините, по които д-р Неделчева провежда лекции имат пряко отношение към специалността на конкурса.

2.2 *Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата*

За целите на обявения конкурс д-р Дияна Банкова Неделчева е представила достатъчен по брой и вид научни публикации, в това число: 1 бр. самостоятелна монография; 1 бр. книга на базата на защитената от кандидата дисертация; 1 бр. студии; 8 бр. доклади (от които 2 бр. са в базите данни на Scopus и WoS); 8 бр. статии. Три от представените разработки са в съавторство с още един съавтор, като за тях са представени разделителни протоколи, видно от които участието на двамата съавтори е 50 на 50. В представените от кандидата материали няма учебници или учебни пособия.

РЕКАПИТУЛАЦИЯ

към момента на изготвяне на становището на количеството научна продукция на кандидата за заемане длъжност „доцент“ - д-р Дияна Неделчева, изготвена на базата на представените за рецензиране публикации

Вид на публикации	В страната		В чужбина		Общо
	Самостоятелни	В съавторство	Самостоятелни	В съавторство	
Монографии	1				1

Книга на база защитената дисертация	1				1
Студии	1				1
Статии	8				8
Доклади	5			3	8
От тях: публикувани в специализирано научно издание, индексирани в Scopus				2	2
Общо	16			3	19

На база предходната таблица може да се посочи, че основното ядро в творчеството на кандидата са статиите и докладите, представляващи по 42% от общо представените разработки. Сред публикациите се открояват и такива в научни издания, индексирани и реферирани, в базите данни на Scopus и WoS. Към момента на разписване на текущото становище тези разработки са общо 2 бр. Считам, че основните направления в изследователската дейност на д-р Дияна Банкова Неделчева могат да се обобщят в следните насоки:

1. Изследване на значението, функциите и ролята на одитора, както и предизвикателствата пред одиторската професия. В посоченото направление могат да се включат следните разработки от представените за рецензиране материали по конкурса: (1) За имплементирането на Регламента за защита на лични данни в одиторската практика; (2) Проблеми при определянето на одиторските възнаграждения в България; (3) Промени в одиторската функция; (4) За причините от въвеждането на надзор върху одиторската професия и модификациите в одита; (5) Относно участието на одиторите в преобразуването на правната форма на дружествата; (6) Hybrid audit as an innovative approach in the audit.

2. Изследване на ролята и значението на вътрешния контрол, контролната среда, надзора и одита в управлението, включващо следните разработки на кандидата: (1) Контролът в управлението на застрахователните дружества; (2) Методологически проблеми на системата за контрол на качество в одиторските дружества; (3) За някои особености на одитните комитети.

3. Противодействие на икономическата престъпност, сигурност, киберсигурност, киберодит и криминален одит, включващо разработките: (1) За някои особености при одитирането на дружества за електронни пари; (2) Значение на дигитализацията за премахване на асиметричната информация в икономиката; (3) За някои аспекти на финансов одит, свързани с противодействието на икономическата престъпност; (4) Финансов одит, като средство за противодействие на икономическите престъпления; (5) Относно киберсигурността в предприятията; (6) Financial Aspects Of Crimes In The Game Of Football; (7) About the Challenges of Cybercrime in the Digital Age; (8) Security and safety of tourists as a factor for sustainable tourism, based on the example of Bulgarian black sea resorts.

4. Изследване на финансово-икономическото състояние и достоверността на финансово-счетоводната информация на предприятия на база информацията в одиторските доклади на регистрирани одитори. Тук може да се включи следната разработка от представените за рецензиране материали по конкурса: (1) Sustainability of forest-based industries in the global economy.

Считам, че представените разработки отговарят на задължителните условия, предвидени в чл. 24 от ЗРАСРБ.

2.3 Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Научните приноси могат да се търсят на първо място в представения от кандидата монографичен труд, а след това и в статиите и научните доклади на д-р Неделчева.

Д-р Дияна Неделчева е представила за хабилитационен труд самостоятелна монография със заглавие „Контролът в управлението на застрахователните дружества“, Авангард прима, ISBN: ISBN 978-619-239-584-1, сс. 1- 159.

Монографичният труд е посветен на контролната функция в управлението на застрахователните дружества в Република България. Разработката е завършено авторско произведение, като във фокуса ѝ са текущите проблеми в сектора, свързани с утежнената

нормативна рамка и свръхрегулацията над дейността. Освен извършеното задълбочено проучване и изследване на научната литература по въпроса, авторът отделя специално внимание на проблеми като киберпрестъпността, киберодита и криминалния одит.

Като основни приноси моменти в монографичния труд на д-р Дияна Неделчева могат да се изведат:

Приноси с теоретичен и теоретико-методически характер:

- Направен е изчерпателен теоретичен анализ на научната литература относно слабостите, рисковете, пропуските и новите предизвикателства в управлението на застрахователните предприятия, като са предложени рационални насоки за подобрения.

- Ясно защитена е тезата за необходимостта от модификация на контрола в застраховането, като обосновано са предложени нови форми на одита – криминален одит и киберодит.

Приноси с приложен характер:

- Проведено е емпирично авторово изследване на мненията в одиторските доклади на застрахователни дружества, доказваща ползата на независимия финансов одит за целите на контролната среда.

В останалите научни разработки, представени от д-р Неделчева, приемам следните приноси на кандидата:

- Направено е задълбочено теоретично проучване за ролята и значението на вътрешния контрол, както и рисковете които се пораждат от слабостите в контролната среда.

- Сполучливо са изследвани иновативни методи и подходи, свързани с противодействието на икономическата престъпност и минимизирането на финансовите злоупотреби.

- Анализирани са проблемните области при избора на одиторски екипи и липсата на регулации по отношение на часовите ставки за извършване на одиторски услуги в различните сектори в България, в контекста на идентифицирани от кандидата нормативни предизвикателства пред одиторската професия и систематизирани препоръки за подобрения.

- Изследвано е финансово-икономическото състояние на предприятия и достоверността на оповестените в отчетите данни на база информацията в одиторските доклади на регистрирани одитори.

Кандидатът представя справка за 16 цитирания на разработени и публикувани от нея научни разработки. Един от представените цитати е в разработка, публикувана в издание реферирано и индексирано в SCOPUS. Това свидетелства за признание и разпознаваемост на кандидата в научните среди.

Представените от д-р Неделчева материали (в т.ч. справка за цитатите и научните разработки) отговарят и дори превишават изискуемите наукометрични показатели за заемането на длъжност доцент.

4. Лични впечатления

Познавам д-р Неделчева още по времето, когато същата бе докторант във ВУЗФ. Имала съм удоволствието да работя с нея по съвместни разработки, одиторски проверки и образователни дейности. В личностен и професионален аспект Дияна Банкова Неделчева е отговорна, амбициозна, трудолюбива. Има иновативни идеи и коректно използва научни подходи за доказването им.

3. Критични забележки и препоръки

По представените научни трудове на кандидата нямам критични бележки. Бих искала обаче да отправя към д-р Неделчева следните допълнителни теми за размисъл и препоръки:

- 1) Да задълбочи и разшири своите изследвания пряко в счетоводната тематика и проблематика.
- 2) Считам, че кандидата има богат практико-приложен опит, който ще бъде изключително ценен да се предаде под формата на примери, задания и задачи в учебно-педагогическата дейност на д-р Неделчева. Затова насърчавам в бъдеще д-р Неделчева да фокусира вниманието си и към издаване на учебници и учебни помагала по водените от нея дисциплини.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, които са постигнати самостоятелно, в резултат на направените научни изследвания на д-р Неделчева, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на

Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на д-р Дияна Банкова Неделчева за заемането на академичната длъжност ‘доцент’ във ВУЗФ по професионално направление 3.8 “Икономика“ (Одит, счетоводство и противодействие на икономическата престъпност).

12.04.2023 г.

Изготвил становището:(П).....

Доц. д-р Даниела Венциславова Георгиева